

Ανωνυμοποιημένο κείμενο

Μετάφραση

C-716/22 – 1

Υπόθεση C-716/22

Αίτηση προδικαστικής αποφάσεως

Ημερομηνία καταθέσεως:

23 Νοεμβρίου 2022

Αιτούν δικαστήριο:

Tribunal judiciaire d'Auch (πρωτοδικείο Auch, Γαλλία)

Ημερομηνία της αποφάσεως του αιτούντος δικαστηρίου:

15 Νοεμβρίου 2022

Προσφεύγουσα:

EP

Καθών:

Préfet du Gers (νομάρχης του Gers)

Institut national de la statistique et des études économiques (INSEE)
(Εθνικό Ινστιτούτο Στατιστικής και Οικονομικών Μελετών,
Γαλλία)

TRIBUNAL JUDICIAIRE
(ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ)
[παραλειπόμενα]
32000 AUCH

ΑΠΟΦΑΣΗ

[παραλειπόμενα]

Εκδοθείσα [παραλειπόμενα] στις 15
Νοεμβρίου 2022 [παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα]

ΜΕΤΑΞΥ:

[παραλειπόμενα]

ΤΗΣ ΠΡΟΣΦΕΥΓΟΥΣΑΣ:

[παραλειπόμενα] EP
[παραλειπόμενα] 32430 THOUX
[παραλειπόμενα]

ΚΑΙ

[παραλειπόμενα] **ΤΩΝ ΚΑΘΩΝ:**

του PREFET DU GERS (νομάρχη του GERS)
[παραλειπόμενα] 32000 AUCH,
ο οποίος δεν παρίσταται

του INSTITUT NATIONAL DE LA
STATISTIQUE ET DES ETUDES
ECONOMIQUES (ΕΘΝΙΚΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΓΑΛΛΙΑ)
[παραλειπόμενα] 92120 MONTROUGE,
το οποίο δεν παρίσταται

[παραλειπόμενα] **Παρισταμένου του:**
Δήμου THOUX (32)
[παραλειπόμενα] 32430 THOUX,
ο οποίος δεν παρίσταται

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΔΙΑΦΟΡΑΣ

Η ΕΡ είναι παντρεμένη με Γάλλο πολίτη, αλλά δεν απέκτησε τη γαλλική ιθαγένεια λόγω γάμου διότι, ως πρώην υπάλληλος του Foreign Office (Υπουργείου Εξωτερικών, Ηνωμένο Βασίλειο), έδωσε όρκο πίστεως στη βασίλισσα της Αγγλίας. Ζει εδώ και πολλά έτη στη Γαλλία, όπου ασκεί το επάγγελμα της γεωργού [παραλειπόμενα].

Κατόπιν του δημοψηφίσματος που οργάνωσε το Ηνωμένο Βασίλειο στις 23 Ιουνίου 2016, το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης ενέκρινε στις 30 Ιανουαρίου 2020 τη Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, την οποία συνήψαν η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ηνωμένο Βασίλειο στις 31 Ιανουαρίου 2020.

Το άρθρο 131 της Συμφωνίας για την αποχώρηση προβλέπει επιπλέον ότι κατά τη μεταβατική περίοδο τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μεταξύ άλλων το Γενικό Δικαστήριο και το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχουν τις εξουσίες που τους ανατίθενται από το δίκαιο της Ένωσης.

Την 1η Φεβρουαρίου 2020 έπαυσαν να ισχύουν στο Ηνωμένο Βασίλειο όλες οι Συνθήκες της Ένωσης και η Συνθήκη περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Ατομικής Ενέργειας, κατά την παράγραφο 3 του άρθρου 50 της [Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση].

Η ΕΡ διαγράφηκε από τους εκλογικούς καταλόγους με ισχύ από 1ης Φεβρουαρίου 2020. Κατά συνέπεια, δεν μπόρεσε να συμμετάσχει στις δημοτικές εκλογές στις 15 Μαρτίου 2020.

Στις 6 Οκτωβρίου 2020 η ΕΡ υπέβαλε αίτηση επανεγγραφής της στους εκλογικούς καταλόγους για τους πολίτες της Ένωσης που δεν έχουν τη γαλλική ιθαγένεια. Στις 7 Οκτωβρίου 2020 ο maire de la commune de THOUX (δήμαρχος THOUX) απέρριψε την αίτησή της.

Η ΕΡ προσέφυγε τότε στην εκλογική επιτροπή του δήμου, βάσει του άρθρου L 18 του code électoral (εκλογικού κώδικα, Γαλλία).

Με έγγραφο της 3ης Νοεμβρίου 2020 πληροφορήθηκε ότι η εκλογική επιτροπή επρόκειτο να συνεδριάσει τον Μάρτιο του 2021, ήτοι είκοσι περίπου ημέρες πριν από τις νομαρχιακές εκλογές.

Θεωρώντας ότι η εν λόγω απάντηση επιβεβαίωσε σιωπηρώς την άρνηση του δημάρχου για την επανεγγραφή της, η ΕΡ άσκησε προσφυγή, βάσει των διατάξεων του άρθρου L 20 του code électoral (εκλογικού κώδικα), ενώπιον του παρόντος δικαστηρίου με δικόγραφο που κατέθεσε στις 9 Νοεμβρίου 2020, βάλλοντας κατά της αποφάσεως του maire de la commune de THOUX (δημάρχου THOUX).

Με απόφαση της 17ης Νοεμβρίου 2020, το παρόν δικαστήριο:

- Διέταξε την αναστολή της διαδικασίας επί του συνόλου των αιτημάτων της ΕΡ,
- Διέταξε τη διαβίβαση ολόκληρης της δικογραφίας [παραλειπόμενα] στη γραμματεία του Δικαστηρίου [της Ευρωπαϊκής Ένωσης] [παραλειπόμενα].

Με απόφαση της 9ης Ιουνίου 2022, [Préfet du Gers και Institut national de la statistique et des études économiques (C-673/20, EU:C:2022:449)], στην οποία το παρόν Δικαστήριο παραπέμπει για πληρέστερη κατανόηση του σκεπτικού της, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης αποφάνθηκε ότι οι Βρετανοί υπήκοοι απώλεσαν την ιθαγένεια της Ένωσης και, ως εκ τούτου, το δικαίωμα του εκλέγειν στις δημοτικές εκλογές.

Η υπόθεση αναπέμφθηκε ενώπιον του Tribunal judiciaire d'Auch (πρωτοδικείου Auch) στις 20 Σεπτεμβρίου 2022.

Ερήμην των αντιδίκων της, καίτοι είχαν κλητευθεί δεόντως, η ΕΡ υπέβαλε αίτημα για την εκ νέου αναστολή της διαδικασίας προκειμένου να υποβληθεί στο

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης προδικαστικό ερώτημα σχετικά με το κύρος της Συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση ειδικά ως προς τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και επί της ουσίας ζήτησε:

- **να ακυρώσει** τις αποφάσεις με τις οποίες απορρίφθηκε η αίτηση της ΕΡ για την επανεγγραφή της στον εκλογικό κατάλογο του δήμου Thoux (Gers).

[παραλειπόμενα] [αίτημα περί των δικαστικών εξόδων]

Η ΕΡ επισημαίνει ότι, ναι μεν η απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης και η απώλεια του δικαιώματος του εκλέγειν στις δημοτικές εκλογές για τους Brexpts (υπηκόους Ηνωμένου Βασιλείου διαμένοντες εντός της Ένωσης κατόπιν του Brexit, ήτοι την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση) έχει πλέον αναγνωριστεί σε επίπεδο κοινοτικού δικαίου με την απόφαση C-673/20, της 9ης Ιουνίου 2022, πρέπει, ωστόσο, να αναγνωριστεί κατ' αρχάς από το Tribunal Judiciaire (Πρωτοδικείο) ότι το Δικαστήριο της Ένωσης δεν έχει αποφανθεί σχετικά με το δικαίωμα ψήφου των Brexpts στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Το Δικαστήριο της Ένωσης σκοπίμως δεν αποφάνθηκε επί του ζητήματος αυτού, το οποίο χρήζει ξεχωριστής εξέτασης λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας του Δικαστηρίου της Ένωσης και του ΕΔΔΑ για το Γιβραλτάρ σε σχέση με το δικαίωμα του εκλέγειν των πολιτών που δεν είναι κοινοτικοί υπήκοοι στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ο Πρόεδρος του Δικαστηρίου της Ένωσης κάλεσε με σαφήνεια την ΕΡ να επανέλθει ενώπιον του Δικαστηρίου της Ένωσης με συγκεκριμένο προδικαστικό ερώτημα σχετικά με τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, και αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η ΕΡ υποβάλλει συμπληρωματικό προδικαστικό ερώτημα.

Η ΕΡ υποστήριξε επίσης ενώπιον του Tribunal judiciaire (Πρωτοδικείου) ότι, ναι μεν η άνευ ετέρου απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης και του δικαιώματος του εκλέγειν στις δημοτικές εκλογές για τους Brexpts έχει αναγνωριστεί από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο επίπεδο του δικαίου της Ένωσης, δίχως να συνεκτιμηθεί το γεγονός ότι η ΕΡ είχε δώσει όρκο πίστωσης στη βασίλισσα της Αγγλίας, η θέση αυτή ωστόσο παραμένει αμφισβητούμενη στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών υπό το πρίσμα της νομολογίας του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, με αποτέλεσμα η διαγραφή της ΕΡ από τον εκλογικό κατάλογο να θεωρείται αντίθετη προς την ως άνω Σύμβαση.

Γίνεται δε παραπομπή στην απόφαση του Δικαστηρίου της Ένωσης της 9ης Ιουνίου 2022, για πληρέστερη κατανόηση των προδικαστικών ερωτημάτων που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο της Ένωσης και της υπό κρίση ένδικης διαφοράς.

[παραλειπόμενα] [στοιχεία σχετικά με τη διαδικασία]

ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΕΩΣ

Διαγράφοντας την ΕΡ από τους εκλογικούς καταλόγους, η γαλλική κυβέρνηση της στέρησε de facto το δικαίωμα του εκλέγειν όχι μόνο στις δημοτικές εκλογές αλλά και στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Παραδόξως, η ΕΡ απώλεσε το δικαίωμα του εκλέγειν στις δημοτικές εκλογές ακριβώς επειδή είχε απωλέσει την ιθαγένεια της Ένωσης.

Μολονότι, στην απόφασή του της 9ης Ιουνίου 2022, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης περιόρισε τις απαντήσεις του, οι οποίες ήταν αρνητικές, στο δικαίωμα του εκλέγειν της ΕΡ στις δημοτικές εκλογές, δεν απεφάνθη επί του δικαιώματος του εκλέγειν των Βρετανών υπηκόων στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Ως εκ τούτου, η όλη ένδικη διαφορά άγεται εκ νέου ενώπιον του tribunal judiciaire (πρωτοδικείου) της Auch, έστω και εάν, προφανώς, η απώλεια για τους Brexpts της ιθαγένειας της Ένωσης και η απώλεια του δικαιώματος του εκλέγειν στις δημοτικές εκλογές έχουν πλέον καθιερωθεί στο επίπεδο του δικαίου της Ένωσης με την απόφαση C-673/20 της 9ης Ιουνίου 2022.

Ωστόσο, στην υπόθεση Matthews κατά Ηνωμένου Βασιλείου, 24833/94, απόφαση της 18ης Φεβρουαρίου 1999, το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου έκρινε για τους κατοίκους του Γιβραλτάρ που δεν ήταν κοινοτικοί υπήκοοι ότι «το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συμμετέχει επαρκώς στη συγκεκριμένη νομοθετική διαδικασία που οδηγεί στην έκδοση ορισμένων τύπων κοινοτικών νομοθετικών πράξεων, καθώς και στον γενικό δημοκρατικό έλεγχο των δράσεων της Κοινότητας, ώστε να μπορεί να θεωρηθεί μέρος του “νομοθετικού σώματος” του Γιβραλτάρ για τους σκοπούς του άρθρου 3 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου».

Το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, από την πλευρά του, στην απόφαση της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, Ισπανία κατά Ηνωμένου Βασιλείου (C-145/04[, EU:C:2006:543]), έκρινε ότι «...τα συμβαλλόμενα κράτη έχουν ευρύ περιθώριο εκτιμήσεως για να εξαρτήσουν το δικαίωμα του εκλέγειν από προϋποθέσεις. Εντούτοις, οι προϋποθέσεις αυτές δεν μπορούν να περιορίσουν τα σχετικά δικαιώματα σε βαθμό ώστε να θίξουν την ίδια την ουσία τους και να τα καταστήσουν μη αποτελεσματικά. Πρέπει να επιδιώκουν νόμιμο σκοπό και τα χρησιμοποιούμενα μέσα δεν μπορούν να είναι δυσανάλογα...».

Επομένως, συνοπτικά, η μόνιμη, σταθερή και αδιατάρακτη διαμονή στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιτρέπει στους εν λόγω διαμένοντες να θεωρήσουν ότι ανήκουν σε ένα νομοθετικό σώμα, ενωσιακό στην προκειμένη περίπτωση. Τα κράτη δύνανται να ρυθμίζουν το δικαίωμα του εκλέγειν με μέτρα ανάλογα προς τον επιδιωκόμενο σκοπό, χωρίς όμως να περιορίζουν το δικαίωμα αυτό σε βαθμό που να το καθιστούν μη αποτελεσματικό.

Η ίδια αυτή λύση που φαίνεται ότι προέκυψε όταν το ΔΕΚ υιοθέτησε ένα σκεπτικό περί μη εξαιρέσεως των μη κοινοτικών υπηκόων στο Γιβραλτάρ, θα μπορούσε να ισχύει σύμφωνα με κριτήρια που θα καθορίσει το Δικαστήριο της Ένωσης και για τους Βρετανούς υπηκόους πρώην πολίτες της Ένωσης οι οποίοι εξακολουθούν σήμερα να έχουν στενούς δεσμούς με τα κράτη μέλη ιδίως λόγω του τόπου διαμονής τους: «Στο παρόν στάδιο εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, ο καθορισμός των ατόμων που έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εμπίπτει στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, τηρουμένου του κοινοτικού δικαίου. Τα άρθρα 189 ΕΚ, 190 ΕΚ, 17 ΕΚ και 19 ΕΚ δεν απαγορεύουν στα κράτη μέλη να παρέχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι σε συγκεκριμένα άτομα που έχουν στενούς δεσμούς με αυτά, πέραν των δικών τους υπηκόων ή των πολιτών της Ενώσεως που κατοικούν στο έδαφός τους.

Πράγματι, ούτε τα άρθρα 189 ΕΚ και 190 ΕΚ ούτε η Πράξη περί εκλογής των αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με άμεση καθολική ψηφοφορία αναφέρουν ρητά και συγκεκριμένα ποιοι είναι οι έχοντες το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Όσον αφορά τα άρθρα 17 ΕΚ και 19 ΕΚ, για την ιθαγένεια της Ένωσης, μόνον η τελευταία από τις διατάξεις αυτές ρυθμίζει ειδικώς, με την παράγραφο της 2, το δικαίωμα του εκλέγειν κατά τις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Το άρθρο αυτό αποτελεί απλώς έκφραση της αρχής της απαγορεύσεως των διακρίσεων λόγω ιθαγένειας κατά την άσκηση του ως άνω δικαιώματος.

Επιπλέον, όσον αφορά την ενδεχόμενη ύπαρξη δεσμού μεταξύ της ιθαγένειας της Ένωσης και του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι, ο οποίος επιβάλλει την παροχή του εν λόγω δικαιώματος μόνο στους πολίτες της Ένωσης, δεν μπορεί να συναχθεί κανένα σαφές συμπέρασμα από τα άρθρα 189 ΕΚ και 190 ΕΚ, για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, τα οποία προβλέπουν ότι αυτό αποτελείται από αντιπροσώπους των λαών των κρατών μελών. Συγκεκριμένα, ο όρος «λαοί», του οποίου δεν δίδεται ορισμός, ενδέχεται να ερμηνεύεται διαφορετικά ανάλογα με τα κράτη μέλη και τις γλώσσες της Ένωσης. Όσον αφορά τα άρθρα της Συνθήκης που αφορούν την ιθαγένεια της Ένωσης, δεν μπορεί να συναχθεί από αυτά αρχή κατά την οποία οι πολίτες της Ένωσης είναι οι μόνοι αντλούντες δικαιώματα από το σύνολο των άλλων διατάξεων της Συνθήκης, οπότε τα άρθρα 189 ΕΚ και 190 ΕΚ τυγχάνουν εφαρμογής μόνο σ' αυτούς. Συγκεκριμένα, ναι μεν το άρθρο 17, παράγραφος 2, ΕΚ προβλέπει ότι οι πολίτες της Ένωσης έχουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται από την παρούσα Συνθήκη, η Συνθήκη αυτή όμως αναγνωρίζει δικαιώματα που δεν συνδέονται με την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης ούτε με αυτή του υπηκόου κράτους μέλους. Όσον αφορά το άρθρο 19, παράγραφος 2, ΕΚ, ναι μεν η διάταξη αυτή προϋποθέτει ότι οι υπήκοοι κράτους μέλους απολαύουν του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στη χώρα τους και επιβάλλει στα κράτη μέλη υποχρέωση αναγνώρισεως των δικαιωμάτων αυτών στους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν στο έδαφός τους, δεν μπορεί όμως να συναχθεί ότι απαγορεύεται σε κράτος μέλος που τελεί σε κατάσταση όπως αυτή του Ηνωμένου Βασιλείου να παράσχει το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι σε συγκεκριμένα άτομα που έχουν στενό δεσμό μαζί του, χωρίς ωστόσο να έχουν την ιδιότητα του υπηκόου του κράτους αυτού ή άλλου κράτους μέλους. Περαιτέρω,

εφόσον ο αριθμός των αντιπροσώπων που εκλέγονται σε κάθε κράτος μέλος ορίζεται με το άρθρο 190, παράγραφος 2, ΕΚ και, στο παρόν στάδιο της εξελίξεως του κοινοτικού δικαίου, οι εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο διεξάγονται σε κάθε κράτος μέλος για τους αντιπροσώπους που εκλέγονται στο κράτος αυτό, η παροχή εκ μέρους κράτους μέλους του δικαιώματος του εκλέγειν κατά τις εν λόγω εκλογές σε άλλα άτομα από τους υπηκόους του ή από τους πολίτες της Ένωσης που κατοικούν στο έδαφός του επηρεάζει μόνον την επιλογή των αντιπροσώπων που εκλέγονται στο εν λόγω κράτος και δεν ασκεί επιρροή ούτε ως προς την επιλογή ούτε ως προς τον αριθμό των αντιπροσώπων που εκλέγονται στα άλλα κράτη μέλη.

Συνεπώς, το Ηνωμένο Βασίλειο, θεσπίζοντας τον νόμο που προβλέπει, όσον αφορά το Γιβραλτάρ, ότι οι πολίτες της *Commonwealth* (Κοινοπολιτείας) που κατοικούν στο έδαφος αυτό και δεν είναι κοινοτικοί υπήκοοι έχουν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, δεν παρέβη τα άρθρα 189 ΕΚ, 190 ΕΚ, 17 ΕΚ και 19 ΕΚ.»

Για την υιοθέτηση των νομικών αυτών κριτηρίων, επιβάλλεται η *in concreto* εκτίμηση της καταστάσεως της ΕΡ:

- Η ΕΡ διατηρούσε στενούς δεσμούς με τη Γαλλία, κράτος μέλος της Ένωσης, αλλά επιπλέον, λόγω της εξαιρέσεώς της από το δικαίωμα του εκλέγειν στις βρετανικές εκλογές ως αποτέλεσμα του αγγλικού νόμου «15 years rule» και της απώλειας του δικαιώματός της του εκλέγειν στις δημοτικές εκλογές μετά το Brexit, σύμφωνα με την απόφαση του ΔΕΕ της 9ης Ιουνίου 2022, C-673/20, η ΕΡ βρίσκεται σε κατάσταση παντελούς στέρησης του δικαιώματος του εκλέγειν,
- Η ανθρώπινη αξιοπρέπειά της θίγεται σημαντικά καθόσον, παρά το γεγονός ότι η ίδια παραμένει ένα αξιοσέβαστο άτομο που δεν έχει καταδικαστεί ποτέ, στερείται του πιο βασικού δικαιώματος της ελευθερίας της έκφρασης, όπερ φαίνεται όλως δυσανάλογο σε σχέση με τον πρωταρχικό σκοπό της Συνθήκης για την οργάνωση της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από τις Συνθήκες για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,
- Η προσβολή στην ιδιωτική και οικογενειακή ζωή της ΕΡ είναι πρόδηλη, διότι στερείται κάθε δικαιώματος ψήφου τόσο για τις βρετανικές εκλογές όσο και για τις γαλλικές εκλογές και τις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, λόγω της εφαρμογής στην περίπτωση της του κανόνα «15 year rule» και της επικύρωσης του Brexit στις 31 Ιανουαρίου 2020,

Εν κατακλείδι, υπό το πρίσμα της νομολογίας των προαναφερόμενων ευρωπαϊκών δικαιοδοτικών οργάνων, η ΕΡ, βρετανίδα υπήκοος η οποία διαμένει στη Γαλλία εδώ και αρκετές δεκαετίες και απολαύει νομίμως του δικαιώματος του εκλέγειν στις δημοτικές εκλογές και στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, θα μπορούσε να συνεχίσει να ασκεί αδιατάρακτα το δικαίωμα του εκλέγειν στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

*****

Επιπλέον, όπως ήδη αναφέρθηκε στην προηγούμενη μη οριστική απόφαση του παρόντος δικαστηρίου της 17ης Νοεμβρίου 2020, από τη νομολογία των γαλλικών πολιτικών και διοικητικών δικαστηρίων συνάγεται ότι η αρχή της αναλογικότητας έχει ως σκοπό να μετριάσει την εξουσία των δημοσίων αρχών προς διασφάλιση των δικαιωμάτων και της αυτονομίας του ατόμου και να αποτρέψει τις προσβολές που, λόγω του υπερβολικού ή πολύ ριζικού χαρακτήρα τους, θα μπορούσαν να θίξουν την ίδια την ουσία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών.

Συγκεκριμένα, η δημόσια εξουσία δεν μπορεί να περιορίζει την ελευθερία των πολιτών παρά μόνο στον βαθμό που τούτο είναι αναγκαίο για την προστασία του δημοσίου συμφέροντος και οφείλει να διασφαλίζει κατά προτεραιότητα την προάσπιση των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Επομένως, ένα μέτρο που περιορίζει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες πρέπει να είναι συγχρόνως πρόσφορο ή κατάλληλο, αναγκαίο και αναλογικό.

Η αρχή της αναλογικότητας, όπως έχει καθιερωθεί από τη νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), αποτελεί πλέον γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης αναγνωριζόμενη από το άρθρο 5, παράγραφος 4, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Έχει δε τον ίδιο σκοπό: να μετριάσει την εξουσία των δημοσίων αρχών αποτρέποντας τις προσβολές οι οποίες, λόγω του υπερβολικού ή ριζικού χαρακτήρα τους, θα μπορούσαν να θίξουν την ίδια την ουσία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών. Επομένως, η εν λόγω αρχή δεσμεύει τα θεσμικά όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και τα κράτη μέλη κατά την εφαρμογή του δικαίου από αυτά.

Πέραν της νομολογίας του Conseil d'État (Συμβουλίου της Επικρατείας, Γαλλία), η απαίτηση περί αναλογικότητας διαπνέει πλέον και το συνταγματικό δίκαιο, το οποίο καθιέρωσε την αναλογικότητα με βάση την απαίτηση περί αναγκαιότητας των ποινών που προβλέπεται στο άρθρο 8 της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη.

Στην υπό κρίση υπόθεση, η ΕΡ, διαμένουσα στη Γαλλία από τις 29 Απριλίου 1984, όπως αποδεικνύεται από τα στοιχεία της δικογραφίας, δεν δύναται πλέον να ψηφίσει σε καμία από τις βρετανικές εκλογές λόγω του βρετανικού νόμου που είναι γνωστός ως «*Representation of the People Act 1985*».

Όσον αφορά την εν λόγω βρετανική νομοθεσία, το ΕΔΔΑ αποφάνθηκε στην υπόθεση SHINDLER στις 7 Μαΐου 2013, κρίνοντας ότι δεν υπήρξε παράβαση του άρθρου 3 του πρώτου πρόσθετου πρωτοκόλλου της Συμβάσεως. Στην υπόθεση εκείνη, ο ενδιαφερόμενος είχε ακόμη τότε τη δυνατότητα να ψηφίσει στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στις δημοτικές εκλογές, το 2013, όταν εκδόθηκε η απόφαση του ΕΔΔΑ.

Η περίπτωση της ΕΡ είναι διαφορετική διότι, μολονότι ήταν εγγεγραμμένη στους εκλογικούς καταλόγους του νομού Isère, μετέπειτα δε, από τον Οκτώβριο του 2000, στους εκλογικούς καταλόγους του δήμου THOUX 32, το 2020 απώλεσε το

δικαίωμα του εκλέγειν στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στις δημοτικές εκλογές, κατ' εφαρμογήν των διατάξεων του άρθρου 127 της Συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το οποίο διευκρινίζει ότι οι διατάξεις της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προβλέπουν τα δικαιώματα του εκλέγειν και του εκλέγεσθαι των Ευρωπαίων πολιτών στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στις δημοτικές εκλογές δεν εφαρμόζονται στο Ηνωμένο Βασίλειο κατά τη διάρκεια της διετούς μεταβατικής περιόδου.

Επομένως, η ΕΡ, η οποία είναι ενήλικη και δικαιοπρακτικώς ικανή, χωρίς να έχει εκπέσει ποινικά του δικαιώματος του εκλέγειν, στερείται πλήρως του δικαιώματός της αυτού.

Όπως υπενθυμίζει όμως το ΕΔΔΑ, το δικαίωμα του εκλέγειν όχι μόνο δεν αποτελεί προνόμιο, αλλά αποτελεί δικαίωμα διασφαλιζόμενο από τη Σύμβαση (Albanese κατά Ιταλίας, 23 Μαρτίου 2006). Επιπλέον, τυχόν περιορισμός του δικαιώματος του εκλέγειν πρέπει να εξυπηρετεί θεμιτό σκοπό, ενώ, ταυτόχρονα, το εν λόγω δικαίωμα δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο απόλυτου περιορισμού (Alajos Kiss κατά Ουγγαρίας, 20 Μαΐου 2010).

Το επιληφθέν δικαστήριο διαπιστώνει ότι η εφαρμογή των διατάξεων της εν λόγω Συμφωνίας στην περίπτωση της ΕΡ, η οποία επιπλέον στερείται του δικαιώματος του εκλέγειν στο Ηνωμένο Βασίλειο, θίγει κατά τρόπο αντιβαίνοντα στην αρχή της αναλογικότητας το θεμελιώδες δικαίωμά της του εκλέγειν.

*****

Για όλους αυτούς τους λόγους, είναι επιτακτική η υποβολή ενός συμπληρωματικού προδικαστικού ερωτήματος στο ΔΕΕ [όπως] το περιεχόμενό του θα διευκρινιστεί κατωτέρω.

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] [σημείο σχετικά με τη διαδικασία]

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Το επιληφθέν δικαστήριο, αποφαινόμενο σε δημόσια συνεδρίαση, κατ' αντιμωλία των διαδίκων και σε πρώτο βαθμό·

Διατάσσει την αναστολή της διαδικασίας επί του συνόλου των αιτημάτων της ΕΡ,

[παραλειπόμενα] [στοιχεία σχετικά με τη διαδικασία]

Υποβάλλει στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

1°)

Είναι εν μέρει άκυρη η απόφαση 2020/135 σχετικά με τη σύναψη της Συμφωνίας για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής ενέργειας, για τον λόγο ότι η Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση παραβιάζει τα άρθρα 1, 7, 11, 21, 39 και 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άρθρο 6, παράγραφος 3, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και την αρχή της αναλογικότητας του άρθρου 52 του ίδιου Χάρτη, στον βαθμό που δεν περιλαμβάνει διάταξη που να επιτρέπει τη διατήρηση του δικαιώματος του εκλέγειν στις εκλογές του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για τους Βρετανούς υπηκόους οι οποίοι έχουν ασκήσει το δικαίωμά τους ελεύθερης κυκλοφορίας και ελεύθερης εγκατάστασης στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, ανεξάρτητα από το αν επιτρέπεται ή όχι η διπλή ιθαγένεια, ιδίως για όσους έχουν διαμείνει στο έδαφος άλλου κράτους μέλους για χρονικό διάστημα άνω των 15 ετών και υπόκεινται στον επονομαζόμενο βρετανικό νόμο «15 year rule», επιτείνοντας με τον τρόπο αυτό την κατάσταση παντελούς στέρησης δικαιώματος του εκλέγειν για όσους δεν είχαν το δικαίωμα να αντιταχθούν με την ψήφο τους στην απώλεια της ιθαγένειας της Ένωσης, καθώς και για εκείνους που έχουν δώσει όρκο πίστεως στο Βρετανικό Στέμμα;

2^ο)

Πρέπει η απόφαση 2020/135, η Συμφωνία για την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το άρθρο 1 της πράξης περί εκλογής των αντιπροσώπων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο που προσαρτάται στην απόφαση 76/787/ΕΚΑΧ, ΕΟΚ, Ευρατόμ του Συμβουλίου, της 20ής Σεπτεμβρίου 1976, η απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 12ης Σεπτεμβρίου 2006, Ισπανία κατά Ηνωμένου Βασιλείου, C-145/04, τα άρθρα 1, 7, 11, 21, 39 και 41 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, το άρθρο 6, παράγραφος 3, της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και η απόφαση του Δικαστηρίου της 9ης Ιουνίου 2022, *Préfet du Gers*, C-673/20, να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι στερούν το δικαίωμα του εκλέγειν και εκλέγεσθαι στις εκλογές για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σε ορισμένο κράτος μέλος από τους πρώην πολίτες της Ένωσης οι οποίοι έχουν ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας και εγκατάστασης στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικότερα δε από πρώην πολίτες της Ευρωπαϊκής Ένωσης οι οποίοι στερούνται παντελώς του δικαιώματος του εκλέγειν επειδή διήγαν την ιδιωτική και οικογενειακή τους ζωή στο έδαφος της Ένωσης για περισσότερα από 15 έτη και δεν μπόρεσαν να αντιταχθούν με την ψήφο τους στην αποχώρηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση του κράτους μέλους του οποίου είναι υπήκοοι συνεπεία της οποίας απώλεσαν την ιθαγένεια της Ένωσης;

[παραλειπόμενα]

[παραλειπόμενα] [στοιχεία σχετικά με τη διαδικασία]